

Sygn. akt V U 533/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2014 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Rosłoń

Protokolant: Irena Prochowicz

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014 roku w Białymstoku

na rozprawie

sprawy S. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o wysokość świadczenia i ustalenie wysokości kapitału początkowego

na skutek odwołania S. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 19 marca 2013 roku o przyznaniu emerytury, z dnia 16 kwietnia 2013 roku o przeliczeniu emerytury Nr (...) i z dnia 16 kwietnia 2013 roku o ponownym ustaleniu kapitału początkowego Nr (...) - 2004

I. Oddala odwołanie od decyzji z dnia 19 marca 2013 roku o przyznaniu emerytury

II. Oddala odwołanie od decyzji z dnia 16 kwietnia 2013 roku o przeliczeniu emerytury.

III. Zmienia decyzję z dnia 16 kwietnia 2013 roku o ponownym ustaleniu kapitału początkowego w ten sposób, że stwierdza, iż kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 roku wynosi 208.653, 06 złotych.

sygn. akt V U 533/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 marca 2013 r. wydaną na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał S. Ł. emeryturę od dnia 5 marca 2012 r. Wysokość emerytury została ustalona na kwotę 2.281,11 zł a po waloryzacji od 1 marca 2013 r. na kwotę 2373,94 zł zgodnie z zasadami z art. 26 w/w ustawy jako wariant najkorzystniejszy.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył S. Ł.. Zarzucił, że do ustalenia wysokości emerytury nie zostały wzięte pod uwagę najkorzystniejsze lata jego zatrudnienia. Wnosił o przeliczenie emerytury przyjmując do podstawy wymiaru emerytury wynagrodzenia z 10 najkorzystniejszych lat, w tym z roku 1978 i 1979 zamiast z roku 1971 i 1972.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie. Wskazał,

że wnioskodawca złożył wniosek o emeryturę 6 lutego 2012 r. zatem żądanie przyjęcia wynagrodzeń z 10 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem 1980 nie zasługuje na uwzględnienie bowiem z treści art. 15 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że 10 kolejnych lat kalendarzowych powinno przypadać na ostatnie 20 lat kalendarzowych wybranych przez wnioskodawcę z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę. W przypadku wnioskodawcy okres 20 lat to okres od 1 stycznia 1992 do 31 grudnia 2011 r. Ponadto organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił wynagrodzeń z okresu pracy wnioskodawcy od 18 sierpnia 1975 r. do 31 grudnia 1978 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) ponieważ wnioskodawca przedstawił jedynie dokumentację osobową potwierdzającą wysokość stawki godzinowej wynagrodzenia nie przedstawiając dowodów na okoliczność przepracowanych godzin.

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2013 r. o przeliczeniu emerytury Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ponownie ustalił wysokość emerytury S. Ł. na kwotę 2.281,11 zł (po waloryzacji od 1 marca 2013 r. na kwotę 2373,94 zł) i wskazał, że nadal korzystniejsza jest emerytura wypłacana na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Decyzją z dnia 16 kwietnia 2013 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. ustalił wartość kapitału początkowego S. Ł. na dzień 1 stycznia 1999 r. na kwotę 183.042,20 zł.

W odwołaniu od powyższych decyzji S. Ł. wnosił o ich zmianę i orzeczenie, co do istoty sprawy zgodnie z wnioskami odwołującego w zakresie ustalenia kapitału początkowego i emerytury. Odwołujący zarzucił decyzjom naruszenie prawa materialnego, w szczególności art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez wadliwe i niezgodne z wnioskiem ustalenie kapitału początkowego a w konsekwencji wadliwe ustalenie wysokości należnej emerytury.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wnosił o jego oddalenie, podtrzymał dotychczasową argumentację. Wskazał, że po ponownym ustaleniu wysokości świadczenia, przyjmując do podstawy wymiaru emerytury obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynagrodzenia z 20 lat kalendarzowych lata 1971, 1979-1997, wysokość emerytury okazała się niższa od kwoty obliczonej zgodnie z art. 26 tej ustawy.

Sąd zarządził połączenie sprawy z odwołania S. Ł. od decyzji z dnia 19 marca 2013 r. oraz sprawy z odwołania S. Ł. od decyzji wydanych dnia 16 kwietnia 2013 r., celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia, z uwagi na to, że pozostają one ze sobą w związku, a podstawę orzekania stanowi ten sam stan faktyczny.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje.

S. Ł. urodził się (...) W dniu 6 lutego 2012 r. złożył wniosek o przyznanie emerytury. We wniosku wskazał, że wnosi o zastosowanie najkorzystniejszego wariantu ustalenia podstawy wymiaru emerytury (k. 2 akt ZUS o emeryturę).

Organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 19 marca 2013 r., w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku z dnia 23 stycznia 2013 r., sygn. VU 716/12 przyznał S. Ł. prawo do emerytury od dnia 5 marca 2012 r. W związku z tym, że wysokość emerytury obliczona zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) zwanej dalej ustawą emerytalną jest wyższa niż wysokość emerytury obliczonej zgodnie z art. 183 tej ustawy, organ rentowy podjął wypłatę świadczenia w wysokości wyliczonej na podstawie art. 26, jako świadczenia korzystniejszego.

Organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 16 kwietnia 2013 r. przeliczył wysokość emerytury przysługującej S. Ł. i przyjął do podstawy wymiaru emerytury obliczonej zgodnie z art. 53 ustawy emerytalnej, wynagrodzenie z 20 lat kalendarzowych (lat: 1971, 1979-1997). Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 138,56%. Na tej podstawie wysokość emerytury wyniosła 2.220,41 zł i była niższa od kwoty emerytury obliczonej według przepisu art. 26 ustawy emerytalnej, gdzie emerytura została ustalona w wysokości 2.282,11 zł.

Organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 16 kwietnia 2013 r. ponownie ustalił wartość kapitału początkowego wynoszącą na dzień 1 stycznia 1999 r. – 183.042,20 zł. Do ustalenia wartości kapitału zakładowego ZUS przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1.885,18 r. ustaloną w decyzji z dnia 11 marca 2013 r. o ponownym ustaleniu kapitału początkowego oraz współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 r. wieku przez wnioskodawcę oraz okresu składkowego i nieskładkowego wynoszący 81,63%. Liczbę okresów składkowych określono na 25 lat 2 miesiące 29 dni – łącznie 302 miesiące, natomiast nieskładkowych na 1 rok 6 miesięcy i 10 dni - łącznie 18 miesięcy.

Szczegółowe zasady obliczania kapitału początkowego regulują przede wszystkim art. 173 oraz art. 174 ustawy emerytalnej. Zgodnie z art. 174 ust. 1 ustawy, kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Przepis art. 174 ust. 2 stanowi natomiast, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe oraz okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 6, art. 7 pkt 5, art. 7 pkt 1-4 i 6-12.

Wysokość kapitału początkowego zależy od podstawy wymiaru, która może być ustalona m.in. z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia przed 1999 r., z 20 lat kalendarzowych dowolnie wybranych z całego okresu ubezpieczenia przed 1999 r. Dla osoby, która miała ustalone prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy przyjmuje się, na jej wniosek, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru renty przyjęty w decyzji ustalającej prawo do renty po raz pierwszy lub ponownie ustalającej jej wysokość.

Ustalenie wartości kapitału początkowego następuje poprzez obliczenie hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony otrzymałby w dniu 1 stycznia 1999 r., a następnie pomnożenie kwoty tej emerytury przez wielkość średniego dalszego trwania życia osób w wieku 62 lat, ustaloną na dzień 1 stycznia 1999 r. Wysokość kwoty kapitału początkowego zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 r. Okresy składkowe liczone są po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych, a okresy nieskładkowe po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych, przy czym w obu wypadkach uwzględnia się pełne miesiące, podstawy wymiaru.

Do podstawy wymiaru mogą być brane tylko te składniki wynagrodzenia, które stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Przy ustalaniu, czy istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzenia, stosuje się przepisy obowiązujące w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględniane w podstawie wymiaru, współczynnika proporcjonalnego do wieku oraz stażu ubezpieczonego (okresów składkowych i nieskładkowych), osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r., ustalonego według wzoru. Do obliczenia kapitału początkowego, należy przedłożyć dowody potwierdzające przebyte okresy składkowe i nieskładkowe, między innymi świadectwa pracy, legitymację ubezpieczeniową zawierającą wpis o okresie zatrudnienia itp.

Na podstawie art. 183 ustawy emerytalnej, emerytura przyznana na wniosek osoby ubezpieczonej urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 r., która osiągnęła wiek uprawniający do emerytury w roku kalendarzowym 2012 (jak w przypadku wnioskodawcy), wynosi:

- 1) 35% emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej;
- 2) 65% emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej.

S. Ł. w początkowym stanowisku wnosił o wyliczenie emerytury od podstawy wysokości renty, ewentualnie, gdyby po wyliczeniu taka emerytura nadal byłaby mniej korzystna niż obecna, wnosił o wyliczenie emerytury, biorąc pod uwagę najkorzystniejsze lata z całego okresu zatrudnienia – tj. lata 1978-1979 oraz lat 1980-1997, ewentualnie lata 1978 i 1979 lub 1973 i 1979 oraz lata 1980-1997.

Wysokość osiągniętych dochodów w latach przedstawionych przez wnioskodawcę nie stanowiła przedmiotu sporu.

Po sprecyzowaniu stanowiska, wnioskodawca na rozprawie wniósł ostatecznie o dopuszczenie dowodu z opinii biegłej w celu wyliczenia kapitału początkowego oraz wysokości emerytury z okresu 1980-1997 i zamiast lat 1971-1972, przyjęcie lat 1978-1979.

Z uwagi na powyższe, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłej z zakresu księgowości celem wyliczenia kapitału początkowego oraz wysokości emerytury w oparciu o materiał dowodowy, a w szczególności akta osobowe, na okoliczności wskazane wyżej.

W opinii z dnia 25 listopada 2013 r. (k. 84-103) biegła po zapoznaniu się z aktami sprawy dokonała wyliczeń wszystkich wariantów wysokości emerytury i wysokości kapitału początkowego.

Biegła podniosła, że emerytura wyliczona na podstawie art. 183 ustawy emerytalnej na dzień 5 marca 2012 r. wynosi 2.233,21 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2013 r. – 2.322,54 zł. Emerytura obliczona natomiast na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej na dzień 5 marca 2012 r. wynosi 2.282,11 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2013 r. – 2.373,39 zł. Kwota emerytury obliczona w drugim przypadku jest zatem wyższa od kwoty emerytury mieszanej wyliczonej na podstawie art. 183 ustawy emerytalnej.

Biegła wyliczyła wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. w wysokości 183.042,20 zł, a z uwzględnieniem dodanego okresu składkowego – 208.653,06 zł. Ustalona w ten sposób wysokość kapitału początkowego nie wpływa na wysokość emerytury.

Ponadto biegła wskazała, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z 20 lat kalendarzowych wskazanych przez wnioskodawcę (1978-1997) jest niższy, niż przyjęty do wyliczeń przez biegłego – z lat 1973, 1979-1997.

W ostatecznym stanowisku, zajęтым na rozprawie, wnioskodawca wniósł o utrzymanie emerytury w wysokości wyliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej - 2.373,39 zł po waloryzacji oraz o zmianę decyzji z 16 kwietnia 2013 r. i ustalenie kapitału początkowego w wysokości wskazanej przez biegłą – 208.653,06 zł.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy jest wystarczający, aby zostało na nim oparte niniejsze orzeczenie. Orzekając w przedmiotowej sprawie Sąd oparł się na wyliczeniach poczynionych przez biegłą księgową. Biegła logicznie odpowiedziała na postawione w tezie dowodowej pytania, przedstawiła wyliczenia we wszystkich wskazanych wariantach. Z wyliczeń przedstawionych przez biegłą wynika, że wysokość emerytury pozostaje bez zmiany mimo wyższej wartości kapitału początkowego. Biegła mając na uwadze konieczność wyboru najkorzystniejszego wariantu, wskazała wszystkie możliwe sposoby wyliczenia. Prawdliwość dokonanych przez biegłą wyliczeń arytmetycznych, ani wysokości obliczonych świadczeń nie została zakwestionowana przez strony.

Zdaniem Sądu opinia biegłej jest rzetelna, obiektywna, należyście uzasadniona i z tych powodów zasługuje na uwzględnienie. Z tego powodu nie istniała potrzeba uzupełniania opinii, nie zostały też wniesione do niej zarzuty. Na tej podstawie przedmiotowa opinia została potraktowana przez Sąd jako rzeczowe oraz wartościowe źródło ustaleń faktycznych w sprawie. W tych okolicznościach Sąd w pełni podzielił spostrzeżenia zawarte w sporządzonej opinii.

Mając powyższe na uwadze Sąd zmienił zaskarżoną decyzję o ponownym ustaleniu kapitału początkowego i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie III wyroku.

Co do zaskarżonej decyzji o przyznaniu emerytury i decyzji o ponownym przeliczeniu emerytury Sąd uznał, że wniesione odwołania są bezzasadne i na tej podstawie na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w punkcie I i II wyroku.